

C. L. Miller

**ANTIINKIN
METSÄSTÄJÄN
murha-
Opas**

Suomentanut Antti Autio

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Englanninkielinen alkuteos
The Antique Hunter's Guide to Murder

Copyright © 2024 BWL Management Ltd
Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2024

ISBN 978-951-1-46779-3

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2024

*Äidilleni Judith Millerille
ja isälleni Martin Millerille.*

Antiikin maailman porttien ylle
oli kirjoitettu: *tunne itsesi.*
Uuden maailman porttien yllä
tulee lukemaan: *ole oma itsesi.*

Oscar Wilde

Esinäytös

Jos Arthur Crockleford olisi ollut tavanomainen antiikkikauppias, tämä ilta ei kenties olisi koskaan koittanut.

Arthur oli kumartunut kirjoituspöytänsä ylle ja työskenteli keskittyneesti yksinäisen pöytälampan valossa. Valmistelut olisi pian tehty. Hän oli juuri saanut liimattua viimeisen valokuvan muistikirjaansa, kun ulkoa kantautui vaimeaa hurinaa. Antiikkiliikkeen takaiselle mukulakivikujalle oli ajanut auto. Arthur vilkaisi Yrjöjen aikaista kaappikelloa, jonka oli aikoinaan ostanut eräästä Portobello Roadin liikkeestä. Kello oli ollut ensimmäisiä hänen hankkimiaan antiikkiesineitä, ja hän piti siitä suuresti. Viisarit näyttivät kahtakymmentäkahdeksaa yli yhtä aamuyöllä.

Muutaman tuokion kuluttua liikkeen takaovi avattiin. Myymälätilaan johtavaan pitkään käytävään puhalsi viileää yöilmaa. Viima nostatti Arthurin niskavillat pystyyn.

Hän on täällä.

Arthur värähti ja painoi muistikirjan viimeisen lauseen loppuun pisteen. Samalla hetkellä kaappikello löi puolen tunnin täyttymisen merkiksi.

Aika on lopussa.

Arthur nousi pöydän äärestä ja kiiruhti portaille, jotka veivät liikkeen yläkerrassa sijaitseviin asuintiloihin. Hän tiesi, mitkä askelmista narahtelivat, ja harppoi niiden yli, jotta tulija ei saisi vihiä hänen liikkeistään.

Hänen ammoiden vammautunut polvensa naksautti kuuluvasti.

Portaiden yläpäässä Arthur pysähtyi, kääntyi katsomaan myymälän tummanpuhuvaan hämärään ja mietti, kuka hänen luokseen oli saapunut. Asuintiloissakaan ei ollut valoja, ja häntä ympäröi silkka pimeys.

Hän kävi nopeasti huoneistossa tarkistamassa, että kaikki oli kunnossa.

Myymälään johtavan käytävän lattialaudat narahtivat tulijan askelten alla. Arthur sävähti.

Hän oli nauttinut salaisesta elämästään monen vuosikymmenen ajan, aina Kairon tapahtumiin saakka. Jos hän olisi tehnyt toisenlaisia valintoja ja jättänyt tuon hämärän verhoaman maailman kokonaan taakseen, käsillä oleva kohtaaminen olisi ehkä voitu välttää. Tehtyä ei kuitenkaan saanut tekemättömäksi, niin kuin sanonta kuului. Arthur saattoi vain toivoa, että Freya vielä joskus ymmärtäisi hänen toimiaan – ja käsittäisi, ettei asioiden korjaaminen ollut edelleenkaan liian myöhäistä.

Hän palasi alakertaan ja astui nyt tietoisesti myös nariseville askelmille.

Arthur antoi katseensa kiertää heikosti valaistua myymälätilaa. Kaupan olevat antiikkiesineet oli hinnoiteltu maltillisesti, mikä ei kuitenkaan tarkoittanut, että hän olisi mieluusti luopunut niistä. Arthur katseli aarteitaan ja tunsi raivon kuohahtavan sisimmässään. Samalla hän kuitenkin tiesi, että joutuisi väistämättä myöntämään tappionsa. Hän pyyhkäisi harmaantuneen hiuskuontalonsa ojennukseen ja kohensi solmiotaan. Jos hänen hetkensä tosiaan oli nyt koittanut, Carole voisi ainakin tuntea ylpeyttä siitä, että hän oli siirtynyt ajasta iäisyyteen tyylikkäästi pukeutuneena.

”Huhuu – onko siellä ketään?” Arthur huikkasi. Hän toivoi, että huuto pantaisiin merkille myös naapuriasunnoissa. Siitä voisi olla apua kuolinhetken määrittämisessä, mikäli moinen tulisi tarpeeseen.

Arthur meni seisomaan keskellä myymälää olevan mahonkipuisen kääntöpöydän viereen. Pöydällä oli kaksi hänen lempimaljakkoaan.

Hän olisi voinut yrittää vielä laukaista varashälyttimen, kiljua täysin palkein tai rynnätä puhelimeen siinä toivossa, että ehtisi soittaa

poliisille. Se olisi kuitenkin ollut turhaa. Antiikkimaailman synkempi puoli oli saapunut vaatimaan veronsa, ja Arthur tiesi, ettei tilinteon hetkeä voinut paeta loputtomiin. Hän oli jo vanha eikä olisi enää jaksanut sellaista elämää.

Luovutan viestikapulan nyt sinulle, Freya.

Takaovelle johtavan käytävän pimeydestä astui tummanpuhuva hahmo. Arthur siristi silmiään. Tulijan kasvot olivat varjojen peitossa, mutta Arthurin onnistui juuri ja juuri nähdä, että tämä oli pysähtynyt pukemaan hansikkaita käsiinsä.

Sitten hahmo asteli myymälätilan hämärään.

”Et ole se, jota odotin tulevaksi”, Arthur totesi.

1

”Kaikki antiikinmetsästyskeikat alkavat siitä,
että jotakin on kadonnut... tai varastettu.”

– Arthur Crockleford

Freya

Seisoin Lontoossa sijaitsevan Victoria and Albert Museumin kupeessa ja sivelin vuosikymmenten takaisen kranaatinsirpaleen rakennuksen seinään jättämää koloa. Museon vuonna 1909 valmistunut päärakennus oli nähnyt paljon elämää ja selvinnyt kaikista koettelemuksista pystypäin. Sitä eivät olleet hetkauttaneet sen paremmin sodat kuin hirmumyrskytkään, ja saatoin vain toivoa, että kykenisin itsekin suhtautumaan asioihin yhtä tyyneesti.

Olin lähtenyt kotoani varhain aamulla ennen kiinteistönvälittäjän tuloa, ajanut työmatkalaisten täyttämällä busseilla Etelä-Kensingtoniin ja mennyt kahvilaan odottamaan museon avautumista. V&A oli ikioma turvapaikkani, jonne menin aina, kun tunsin tarvitsevani omaa rauhaa.

Aurinkoisesti hymyilevä virkailija päästi minut sisään. Olin päivän ensimmäisiä vieraita – suurin osa turisteista nautti luultavasti vasta aamiaista hotellillaan.

Kävelin peremmälle kivilaatoilla silatun suuren aulan poikki. Tunsin nenässäni kiillotusvahan kodikkaan tuoksun ja hymyilin itseseni. Miellyttävä aistimus sai minut melkein unohtamaan, että portin-

pielessäni komeili jo mitä luultavimmin välitysfirman myyntikyltti.

Entinen aviomieheni James oli muuttanut pois yhteisestä kodistamme lähes yhdeksän vuotta sitten ja alkanut saman tien vaatia, että talo pitäisi myydä. Tilava viktoriaaninen asunto kalliissa lähiössä oli hänen mielestään minulle liian pröystäilevä. Lopulta James oli suostunut siihen, että voisin asua talossa tyttäreemme Jaden kanssa, kunnes tämä tulisi täysi-ikäiseksi. Jade oli nyt lähtenyt Yhdysvaltoihin suorittamaan yliopisto-opintoja, joten en voinut enää estää kotimme myymistä. Koska Jade oli varttunut aikuiseksi, en saanut Jamesilta elatusmaksuja, enkä olisi mitenkään pystynyt suoriutumaan lainanlyhennyksistä yksin.

Jatkoin näiden mietteiden vallassa museon ensimmäisessä kerroksessa sijaitsevien, brittiläistä taidetta ja muotoilua esittelevien näyttelyosastojen alkupäähän. Ohitin Waren suuren pylvässängyn, joka oli nimensä mukaisesti valtava. Tarinan mukaan sänkyyn mahtui kymmenkunta henkeä, ja vuode oli niin tunnettu, että se mainittiin jopa Shakespearen *Loppiaisaatto*-näytelmässä. Jonkin matkan päässä oikealla oli näytteillä Samuel Pepysin kuuluisien kirjahyllyjen kaltainen vitriinikaappi. Nousin jyrkät kiviportaat kolmannen kerroksen Chippendale-huonekalujen saliin. Oli kulunut jo yli kaksikymmentä vuotta siitä, kun olin ollut työkseni tekemisissä erilaisten antiikkiesineiden kanssa, mutta osasin yhä arvostaa entisaikojen mestaripuuseppien ja muiden ammattilaisten kädenjälkeä, oli kyseessä sitten tyylikkäästi suunniteltu tuoli, kauniisti kullattu peili tai jokin muu kaluste.

Tunsin Chippendale-osaston huonekalut pienintä piirtoa myöten. Kun pääsin näyttelijä David Garrickille 1770-luvulla valmistetun sängyn kohdalle, totesin vaistomaisesti, ettei kaikki ollut kunnossa. Kumarruin niin lähelle kuin rohkenin ja ryhdyin tarkastelemaan päiväpeitteen upeasti kirjailtua kangasta. Hetken päästä tajusin, mistä oli kyse: peitteessä näkyi hienoinen painauma. Joku museovieras oli ilmeisesti halunnut kokeilla, kuinka pehmeä patja vuoteessa oli.

Minua alkoi harmittaa, ja katselin ympärilläni siinä toivossa, että joku näyttelyassistentista olisi ollut lähettyvillä.

Samassa kännykkäni pirahti soimaan. Helkkyvä melodia paljasti, että puhelu tuli tädiltäni Carolelta. Jade oli lisännyt soittoäänien puhelimeeni ennen Los Angelesiin lähtöään, enkä ollut vielä saanut vaihdettua sitä. Otin kännykän esiin ja hiljensin sen. Olisin kyllä halunnut jutella Carolen kanssa, mutta hetki ei ollut sopiva. Annoin katseeni kiertää näyttelysalia. Muita ihmisiä ei näkynyt, joten palasin toiseen kerrokseen etsimään assistenttia. Kännykkä alkoi kuitenkin väristä vaativasti taskussani. Olisi pitänyt arvata, ettei Carole lannistuisi näin vähästä. Hän soittaisi minulle kerta toisensa jälkeen kunnes suostuisin vastaamaan.

”Hei, Carole”, kuiskasin. ”Olen pahoillani, mutta –”

”Freya, kultaseni”, Carole keskeytti suurieleisesti. ”Tänäänkö se tapahtuu?”

”Kyllä. Välittäjä tuo kyltin pihalle aamupäivän aikana.”

”James on kyllä aikamoinen ryökäle.” Carole yritti kuulostaa närkästyneeltä, mutta hänen äänessään oli hivenen teennäinen sävy. ”Ehkä sinun kannattaisi jo päästää irti siitä talosta ja suunnata katse kohti uusia seikkailuja.”

Sain vain vaivoin pidettyä ääneni tasaisena. ”En aio muuttaa minnekään. En halua, että James saa tahtonsa läpi.”

”Et tietenkään.” Carole nyyhkäisi. ”Tuota... asia on nyt niin, että sinun pitäisi tulla vähäksi aikaa kotiin.”

”Minkä takia?” Pyyntö tuntui erikoiselta, sillä en ollut käynyt Little Meddingtonissa vuosikausiin. ”Mitä on tapahtunut?”

”No...”

Vatsanpohjassani muljahti, ja sydämeni alkoi hakata kiivaammin. Aavistin pahaa, koska Carole ei yleensä jäänyt empimään sanojaan.

”Oletko kunnossa?”

Carole veti syvään henkeä. ”Kyse on Arthurista. Hänelle on tapahtunut jotakin hirveää. Tämä on aivan...”

”Että mitä?” Museokäynnin tuottama hetkellinen mielenrauha oli tiessään. En voinut ymmärtää, miksi Carole ylipäänsä oli ottanut Arthurin puheeksi. Hän tiesi vallan hyvin, millaiseen tilanteeseen olin

Arthurin vuoksi Kairossa joutunut. En halunnut kuulla puhuttavaan koko ihmisestä, saati tämän mahdollisista ongelmista. Suuntasin kohti uloskäynnille johtavia portaita, koska keskustelusta saattaisi tulla kovaääninen.

”Poliisin mukaan Arthur kaatui antiikkiliikkeensä portaissa ja sai sydänkohtauksen”, Carole sanoi. ”Olen silti varma, että juttuun liittyy muutakin. Arthur nimittäin soitti minulle lauantaina iltapäivällä ja kuulosti jotenkin oudolta. Päätin jo silloin, että piipahtaisin tänään kaupalla katsomassa, että hänellä on kaikki hyvin. Kun sitten pääsin paikalle...” Carolen ääni haipui kuulumattomiin.

Jähmetyin niille sijoilleni. ”Onko Arthur siis...?” En pystynyt jatkamaan lausetta loppuun mutta tiesin yhtä kaikki sisimmässäni, mitä Carole tarkoitti.

Oliko Arthur todella poissa?

Aivan ensimmäiseksi minut valtasi outoa kyllä suuri helpotus, mutta heti perään tunsin syyllisyyttä. Arthur oli tuntemistani ihmisistä se, josta pidin kaikkein vähiten, mutta samalla hän oli tätini lähin ystävä ja tälle melkein kuin perheenjäsen. Joskus kauan sitten hän oli ollut minullekin kuin isoisä.

”Minun ei ollut tarkoitus soittaa sinulle tänään, koska sinulla on niin paljon muutakin ajateltavaa”, Carole sanoi. ”Suunnitelma muuttui, sillä se uusi lipevä asianajaja tuli puhumaan kanssani, kun seisoin Arthurin kaupan edustalla. Hän haluaa tavata minut ja sinut niin pian kuin suinkin mahdollista.”

Tajusin kyllä, että Carolen ääni värisi, mutta en kyennyt vieläkään kunnolla käsittämään, mitä olin juuri kuullut.

”Otan osaa”, sain lopulta kakaistuksi. Carole niisti nenänsä, ja saattoi kuvitella, kuinka kyyneleet valuivat pitkin hänen poskiaaan. Mietin, oliko hän kenties takertunut asianajajan pyyntöön turhankin hanakasti, koska Arthurin menettäminen oli hänelle yksinkertaisesti liian kova pala. Oli joka tapauksessa selvää, mitä minun pitäisi tehdä. ”Tulen tietenkin käymään. Katsotaan yhdessä, mitä se asianajaja haluaa.”

”Mahtava juttu.” Carole kuulosti heti reippaammalta, ja arvasin, että hän oli soittanut, koska halusi minut avukseen. ”Muistan kyllä, että sinun ja Arthurin välit viilenivät melkoisesti sen jälkeen, kun...” Hänen äänensä muuttui epävarmaksi ja vaimeni hetkeksi kokonaan. ”Ei mennä siihen, aika ei riitä. Olen silti varma, että Arthurkin olisi ilahtunut, kun tulet käymään.”

Tiesin varsin hyvin, ettei asia ollut niin, mutta minulle merkitystä oli ainoastaan sillä, että Carole tarvitsi apuani. ”Käyn vain kotona pakkaamassa ja tulen iltapäivällä Colchesterin juna-asemalle. Viivyn luonasi niin pitkään kuin tarvitaan. Huoli pois – kyllä me yhdestä lakimiehestä selviämme.”

”Loistavaa. Laita sitten viestiä, millä junalla olet tulossa, niin haen sinut asemalta.”

”Ei tarvitse”, sanoin nopeasti. ”Voin ihan hyvin hypätä taksiin.” Carole oli taatusti koko Itä-Anglian surkein kuski, eikä hänen ikivanha avomersunsa soveltunut lainkaan alueen pienille ja mutkaisille teille. Hän uskoi silti hallitsevansa ajokkinsa erinomaisesti, oli matkavauhti sitten millainen hyvänsä. Minulla oli asiasta täysin päinvastainen näkemys.

”Etkä hyppää”, Carole totesi jämäkästi. ”Kevätaurinko paistaa täällä ihanasti, ja ajomatkasta pääsee nautiskelemaan katto alhaalla!”

En tohtinut kieltäytyä, koska Carole oli juuri kokenut suuren menetyksen. ”Hyvä on. Tule vain hakemaan minut asemalta, jos sinusta tuntuu, että pystyt ajamaan.” Automatkaan olisi varauduttava asianmukaisiin varusteisiin. Tarvitsisin ainakin riittävän lämpimän takin, hui-vin päähäni ja kopion henkivakuutuksestani.

”Totta kai minä pystyn ajamaan. Nähdään pian.”

Kun olin lopettanut puhelun ja lähtenyt kävelemään kohti museon uloskäyntiä, mieleeni alkoi nousta Arthuriin liittyviä muistoja. Yritin kääntää ajatukset toisaalle miettimällä, olisiko paras vain törsätä taksi-kyytiin, jotta pääsisin nopeammin kotiin pakkaamaan, mutta muistot puskiivat väkisin esiin.

Olin kaksitoistavuotias orpotyttö, kun Carole aikoinaan otti minut siipiensä suojaan. Oikea kämmeneni oli kärsinyt pahoja palovammoja,

kun olin epätoivoisesti yrittänyt avata vanhempieni makuuhuoneen palavaa ovea. Uudessa koulussani toiset oppilaat tuijottivat siteisiin käärittyä kättäni oudoksuen eivätkä halunneet ystävyystyä kanssani. He kyllä kyselivät minulta innokkaasti yhtä jos toista. Kaikki halusivat tietää, kuinka olin selvinnyt tulipalosta hengissä, mutta kukaan ei tuntunut olevan kiinnostunut minusta ihmisenä. Itse ymmärsin vain sen, että olin rikkinäinen ja erilainen kuin muut. Pian tämän jälkeen lakkasin kokonaan puhumasta.

Kun Carole vei minut ensimmäistä kertaa tapaamaan parasta ystävänsä Arthur Crocklefordia tämän antiikkiliikkeeseen, Arthur oli parhaillaan kiillottamassa hopeista kynttilänjalkaa. Hän oli viisissäkymmenissä ja keskimittainen. Hänellä oli yllään kirkkaansininen puku, ja hopeanharmaat hiukset oli kammattu moitteettoman siistille sivujakaukselle. Hymy oli lämmin, ja silmissä tuikki ystävällinen katse. ”Onpa hauska tavata”, Arthur sanoi. ”Carole kertoi, että sinulla on silmää yksityiskohdille.” Hän tarkasteli kynttilänjalkaa valoa vasten. Huomasin heti kohdat, jotka olivat jääneet kiillottamatta, harppasin lähemmäs ja osoitin ne hänelle.

Arthur naksautti kieltään ja viimeisteli työn tarkasti. Askareittensa lomassa hän kyseli isäni työstä British Museumissa ja konservaattorina työskennelleen äitini lukuisista entisöintitehtävistä. Puhumattomuuteni ei häirinnyt häntä, vaan hän jatkoi luontevaa jutusteluaan samalla kun minä paistattelin hänen olemuksestaan huokuvassa lämmössä. Esittämällä kysymyksiä vanhemmistani Arthur auttoi minua keskittymään siihen, millaista heidän elämänsä oli ollut, sen sijaan että olisin koko ajan murehtinut heidän kuolemaansa. Olin suunnattoman kiitollinen hänen huomaavaisuudestaan.

Itsepintainen vaitonaisuuteni huoletti Carolea, mutta Arthur oli keksinyt suunnitelman tilanteen korjaamiseksi.

Eräänä lauantai-iltapäivänä noin puoli vuotta vanhempieni kuoleman jälkeen Arthur kutsui minut ja Carolen liikkeeseensä. Hän halusi näyttää minulle vanhan posliinilautasen, joka oli korjattu perinteisellä japanilaisella kintsugi-menetelmällä. Siinä särkyneen

keramiikkaesineen palaset yhdistetään kullan ja hartsin tai lakan sekoituksella. Sivelin sormellani lautasen poikki kulkevia kullanhoh-toisia saumoja ja tunsin samalla, kuinka mykkyyn taakse sulkemani sanat pääsivät jälleen vapaiksi. ”Tämä on... todella kaunis.” Ääneni kuulosti käheältä ja heikolta, mutta sanat kuullessaan Carole kaappasi minut sydämelliseen halaukseen.

”Lautanen on korjattuna erilainen kuin ennen mutta silti edelleen arvokas”, Arthur sanoi. ”Me ihmisetkin olemme monesti tavalla tai toisella rikkinäisiä. Meidän ei kuitenkaan tarvitse peittää arpiamme, sillä ne ovat osa menneisyyttämme. Lautasen korjaamiseen on muuten käytetty aitoa kultaa.”

Kun seisoin Arthurin liikkeessä ja pitelin kintsugi-lautasta kädesäni, jotakin liikahti sisimmässäni.

”Kuka tämän rikkoi?” kysyin. ”Ja miksi?” Arthur kuitenkin vain kohautti olkapäitään ja pani lautasen takaisin vitriiniin.

”Haluan tietää, miten lautanen särkyi”, jatkoin vaativaan sävyyn.

”Se ei ole tarinan kannalta olennaista”, Arthur totesi.

”Minulle on. Minun on saatava tietää.”

Arthur hymyili. ”Hyvä on. Kauan sitten lautanen kuului perheelle, joka asui meren rannalla. Eräänä yönä heidän taloonsa iski tsunami. Vain yksi perheen pojista jäi henkiin, ja kun hän palasi tutkimaan entisen kotitalonsa tonttia, hän löysi ainoastaan hajonneen posliinilautasen.” Arthur taputti lasikkoa, johon oli lautasen asettanut. ”Poika korjasi lautasen kintsugi-menetelmällä, pani sen laukkuunsa ja purjehti merten poikki kohti uusia seikkailuja.”

Olin kuunnellut tarinaa tiiviisti ja painanut samalla nenäni kiinni vitriiniin. Ymmärsin hyvin, kuinka rikkinäiseksi poika oli itsensä tuntenut, ja ihailin sitä, kuinka hän oli kaikesta huolimatta korjannut lautasen ja suunnannut rohkeasti kohti uutta elämää. Arthur oli valanut minuun toivoa näyttämällä, että entisöidyn lautasen tapaiset esineet saattoivat kätkeä sisäänsä mystereitä ja seikkailuja. Tuona päivänä aloin käsittää, että joka ainoaan antiikkiesineeseen liittyi tarina, joka vain odotti kertomistaan.

Kun vuosia myöhemmin aloin työskennellä Arthurin liikkeessä, otin lautasen välillä esiin. Silloin kasvoilleni nousi aina hymy. En enää uskonut, että Arthurin tarina oli totta, mutta hän oli joka tapauksessa osoittanut minulle, että elämänsä saattoi aloittaa uudestaan, ja antanut minulle uskoa tulevaisuuteen juuri silloin, kun olin eniten sitä tarvinnut.

Tämän muiston jälkeen mieleeni tulvi muitakin. Näin sieluni silmin, kuinka Arthur istui suuren mahonkipuisen työpöytänsä ääressä ja selasi huutokaupparytysten luetteloita. Hänellä oli puvuntakkinsa taskussa siististi taiteltu kirkkaanvärinen liina, ja hän piti kynää hampaidensa välissä, jotta pääsisi ympyröimään luetteloista kaikki kiinnostavat kohteet. Kun myymälän puhelin pirisi, langan päässä saattoi olla yläluokkainen keräilijä tai yhtä hyvin joku Arthurin ryyppykavereista. Arthur oli tunnettu värikkäästä kielenkäytöstään samoin kuin siitä, että hän jutteli antaumuksellisesti joka ikisen liikkeessään asioivan ihmisen kanssa, niin että nämä päätyivät aina lopulta ostamaan jotain. Kaikki pitivät Arthurista suunnattomasti.

Jos olisin noina aikoina opetellut, kuinka suuren luokan taide- ja antiikkilöytöjä tehdään, taloudellinen tilanteeni olisi nyt huomattavasti parempi. Antiikkilöytöjen tekeminen ei oikeastaan ollut Arthurinkaan pääasiallinen mielenkiinnon kohde, mutta hän tapasi silti pitää silmällä huutokauppojen ja antiikkimarkkinoiden tarjontaa siltä varalta, että sattuisi äkkäämään luetteloista esineitä, joiden todellista arvoa ei ollut huomattu ja jotka hankkimalla hän voisi tehdä kunnan tilin. Tavanomainen antiikkikauppiaan ura ei ollut milloinkaan kiinnostanut minua, ja niinpä olinkin pyrkinyt seuraamaan Arthurin jalanjäljissä hänen puolisalaiseen sivutyöhönsä: varastettujen antiikkiesineiden jäljittämiseen ja palauttamiseen niiden oikeille omistajille. Vuosia myöhemmin tuo ura oli kuitenkin riistetty minulta, enkä voinut saada sitä enää takaisin.

Aurinko katosi pilvien taakse, ja maailma muuttui astetta synkemmäksi. Huokaisin hiljaa. Oli varsin todennäköistä, että joutuisin muuttamaan pois kodistani. Sille asialle en mahtanut mitään, mutta Carolen

hyväksi pystyisin tekemään jotakin. Voisin yrittää auttaa häntä selviämään suuresta surustaan, sillä hän oli ollut tukenani, kun olin yli kolmekymmentä vuotta aiemmin menettänyt vanhempani.

Aloin etsiä taksia ja heilautin kättä ensimmäiselle, jonka näin. Kyyti tulisi maksamaan jonkin verran, mutta sillä ei ollut väliä, koska Carole tarvitsi apuani.

2

”Muista aina kuunnella, Freya.”

– Arthur Crockleford

Myöhemmin samana iltapäivänä istuin Carolen sinivihreän avomersun etupenkillä ja pitelin kiinni henkeni edestä, kun tätini kaahasi pitkin Dedham Valen kapeita teitä – ja vilkutti samalla kaikille kohtaamillemme pyöräilijöille ja koiranulkoluttajille. Pyyhälsimme ohi niin nopeasti, että takaamme kuului vain vaimeita kauhunkiljahduksia. En voinut olla miettimättä, koituisiko automatka kohtalokseni.

”Jos vielä kerran henkäiset terävästi, painan tallan tosissani pohjaan”, Carole huusi korvissani humisevan tuulen yli. ”Voin luvata, että siinä vaiheessa kalpenet kunnolla.”

Ilmavirta heilutti hiuksiani ja nosti vedet silmiin. Otin esiin yhden rakkaista Hermèsin klassikkohuiveistani, sitaisin kutrit kiinni ja vaadin sitten, että pysähtyisimme ja laskisimme auton katon alas, jotta saisimme mahdollisen kolarin sattua edes vähän lisäsuojaa.

Carole pyöritti silmiään. ”Et voi koko ajan pelätä kaikkea, Freya. Et voi kuluttaa elämäsi pelkästään siihen, että kiertelet museoissa ja antiikkimarkkinoilla katselemassa vanhoja tavaroita. Sinun täytyy myös tehdä asioita – tuntee tuulen tuiverrus hiuksissasi. Olen sitä paitsi erittäin hyvä välttelemään kolareita. Ajotaitoni ovat hioutuneet vuosien saatossa huippuunsa.”

”Vai vielä huippuunsa!” puuskahdin yhteen puristettujen hampaitten lomasta. Minusta tuntui, että Carole oli lähtenyt tietoisesti

haastamaan riitaa, jotta saisi ajatukset edes hetkeksi pois mieltään painavasta surusta. Hänen heittonsa antiikkimarkkinoista ja museoista kirpaisi ikävästi, sillä ne olivat jo vuosien ajan olleet ainoita paikkoja, joissa saatoin tuntea yhteyttä suuresti rakastamaani vanhojen esineiden maailmaan. ”Kyllä minä teen asioita, kun käyn vaikkapa British Museumissa, V&A:ssa tai taide- ja antiikkiesineiden talvimessuilla Olympia-keskuksessa. Niissä pääsee näkemään maan upeinta antiikkia.” Olin jättänyt vanhojen tavaroiden maailman ammattimielessä taakseni jo kauan sitten, mutta tiesin silti paremmin kuin hyvin, että ainoa tapa pitää taidot terässä oli pyrkiä mahdollisimman usein tutkimaan ja tarkastelemaan Britteinsaarten hienoimpia antiikkiesineitä.

Carole puisteli päätään ja oli juuri aikeissa sanoa jotakin, kun jyrkän mutkan takaa ilmestyi massiivinen Land Rover, jonka kuljettaja ajoi vähintään yhtä lujaa kuin mekin. Pidätin hengitystä, suljin silmät ja jäin odottamaan törmäystä. Osallistuin jumalanpalveluksiin yleensä vain häissä ja hautajaisissa enkä oikein tiennyt, miten korkeampia voimia rukoiltiin. Carole väisti jyrkästi, ja pysähdyimme vinottain tien sivuun. Tunsin pientareella kasvavan pensaan oksan hipaisevan poskeani. Räväytin silmäni auki ja tajusin hetken päästä, että puristin edelleen istuimen reunoja.

Olimme pysähtyneet pensaiden katveessa olevalle ohituspaikalle.

Seuraavaksi mutkan takaa jyristeli uudenkarhea traktori. Carole huiskutti kuljettajalle niin, että hänen turkoosinväriset rannerenkaansa helähtelivät toisiaan vasten.

”Huomenta, Simon!” hän huikkasi ja väläytti perään hymyn. ”Kuinka palkintolehmäsi jaksavat?”

Kuljettaja kosketti ikäkulun lippalakkinsa reunaa ja pysäytti viereemme. ”Hyvinhän ne, kiitos vain kysymästä.” Hän puhui suffolkilaisille tyypillisellä leveällä ja pehmeällä korostuksella. ”Onko sinulle tulossa vieras?” Traktorin moottori hyrиси kiiltävän konepellin alla.

”Veljentyttäreni tuli käymään Lontoosta”, Carole sanoi ja vilkaisi minua säälivän näköisenä. ”Hän on raittiin maalaisilman tarpeessa.”

Simon nyökkäsi tietävästi, ikään kuin pelkkä ajatus pääkaupungin saasteista olisi riittänyt aiheuttamaan hengitysvaikeuksia.

”Tai no”, Carole sanoi ja piti pienen tauon, niin kuin huonoja uutisia kerrottaessa tavataan tehdä. ”Onhan meillä myös Arthurin hautajaiset järjestettävänä.”

”Kamala juttu, kun hän kuoli noin vain yhtäkkiä”, Simon sanoi ja hipaisi taas lakkiaan. ”Otan osaa.”

”Kiitos.” Carole pani vaiheen silmään ja valmistautui jatkamaan matkaa. ”Tulethan sinäkin sinne?”

”Varmasti”, Simon vakuutti. Sitten hän kääntyi ja nosti jalkansa jarrulta. ”Turvallista matkaa.”

Carole painoi kaasua ja ohjasi auton takaisin tielle. ”Simon Craven on ihana ihminen, niin kuin on hänen vaimonsa Agathakin. Agatha pyörittää nykyään Teepannu-teehuonetta, jonka hän on perinyt äidiltään, ja lisäksi hän istuu vielä kunnanvaltuustossa.” Carole vilkaisi minua merkitsevästi. En käsittänyt, miksi hän oli yhtäkkiä alkanut puhua Agatha Cravenin ja kunnanvaltuuston tapaisista asioista.

”Entä sitten?”

”Jos täälläpäin tapahtuu jotakin, Agatha tietää siitä ensimmäisenä. Meidänkin on hyvä piipahtaa Teepannussa kuulemassa tuoreimmat uutiset.”

Little Meddingtonin tapaisessa pienessä kylässä tieto oli kaikkein arvokkainta valuuttaa. Carole ei yleensä ollut kiinnostunut juoruista, ja aloin miettiä, mitä hänellä oli mielessään. Olin Lontoosta lähtiessäni ajatellut, että hän olisi tyystin murheen murtama, mutta aivan niin ei tuntunut olevan.

Carole kaarsi jälleen uudesta mutkasta renkaat vinkuen, ja sain kasvoilleni täyslaidallisen tuoksuvaan kevättilmaa.

”Panisit edes turvavyön kiinni”, puuskahdin, mutta Carole ei ollut kuulevinaankaan.

”Olit aikoinaan näiden seutujen sähköimpiä tyttöjä”, hän sanoi. ”Elämäsi oli yhtä seikkailua, ja matkustit ympäri maailmaa jäljittämässä niitä varastettuja taideteoksia...” Carole vaikeni, koska tiesi,

etten halunnut ruveta puhumaan noista ajoista. Niinpä hän vaihtoi aihetta. ”Että sen halvatus Jamesin pitikin aina sättiä sinua ja uskotella, ettet voisi luoda omaa uraa.”

”Kyllä meidän liittomme ainakin alkuvaiheessa oli ihan toimiva...” Minun oli lopetettava lause kesken, jottei nenäni olisi yhtäkkiä venähäntänyt pituutta.

Ärsyttävä muisto sai Carolen painamaan kaasua entistä räväkämmin, ja kiisimme eteenpäin päätä huimaavalla nopeudella. Pian ohitimme pubille johtavan polun. Sitä pitkin olin monesti kompastellut kapakkaillan jälkeen nukkumaan opiskeluaikoina, kun olin lomalla Cambridgen Newnham Collegesta, missä suoritin tutkintoa historiasta. Aina kun tulin kotiin, Carole seiso ikkunassa vahtimassa, että pääsin ehjänä perille.

Muutaman sekunnin päästä näkyviin tuli lapsuudenkotini.

Carolén kotitalo The Old Forge oli suojeltu rakennus ja sijaitsi Little Meddingtonin laita kiertävän pienen, korkeapenkereisen tien kupeessa. Talossa oli jyrkkä olkikatto ja hivenen vinot seinät, ja ikkunoista avautui näkymä idylliseen peltomaisemaan. Kauempana erotui 1400-luvun loppupuolella rakennettu St. Maryn kirkko, joka oli kuulunut taidemaalari John Constablen lempiaiheisiin. Constable oli myös asunut näillä main, ja aluetta kutsutaan hyvällä syyllä hänen seudukseen. Huulilleni hiipi hienoinen hymy. Oli mukavaa palata pitkästä ajasta vanhoihin lapsuudenmaisemiin, ja toivoin, että voisin olla Carolelle avuksi. Jos aivan rehellisiä ollaan, olin tyytyväinen myös siihen, että säästyisin näkemästä, kuinka kodissani ramppaisi seuraavien päivien aikana ostajakandidaatti toisensa jälkeen. Kuvittelin, kuinka asuntoa katsomaan tulleet ihmiset avaisivat ensi töikseen kaikki kaapit ja penkoisivat tavarani, ikään kuin moinen urkkiminen kuuluisi olennaisena osana asunnonmetsästyksen.

Pihaan päästyään Carole jarrutti jämäkästi ja sammutti sitten moottorin. Kömmin horjuvin jaloin kyydistä ja panin heti merkille, että talon ikkunat olivat apposen auki. ”Kai sinulla on sentään ulkovi lukossa”, sanoin Carolelle.

”Kuka tällaisesta pikkukylästä tulisi mitään rosvoamaan?”

”Varkaat suosivat nimenomaan pikkukyläiä, koska niissä he saavat yleensä touhuta kenenkään häiritsemättä. Olen tutkinut sen veran monia varkaustapauksia, että asia on käynyt harvinaisen selväksi.”

Carole naurahti vähättelevästi. ”Ei meille kukaan murtaudu, kun Harley pitää vahtia.”

Harley oli tätini ikivanha ruskea labradoodle, jonka hän oli nimenyt kauan sitten omistamansa moottoripyörän mukaan. Carolella oli tapana viedä Harley sunnuntaisin Stourjoelle uimaan, jotta koira-vanhuksen nivelet pysyisivät kunnossa. Useimmiten Harley kuitenkin veteli sikeitä keittiössä hellan vieressä tai olohuoneen sohvalla.

”Olet asunut liian pitkään kaupungissa”, Carole jatkoi. ”Lupaani pitää ovet lukossa sen aikaa, kun olet täällä. Tarkistutin myös palo-hälyttimien kunnan viime kuussa, niin kuin halusit.”

”Tahdon vain, että olet turvassa.” Suljin oikean kämmeneni, niin että palovammasta jäänyt arpi peittyi.

Carole ojensi kätensä, avasi kämmeneni ja pujotti sormensa omieni lomaan, niin kuin hänellä oli aina tapana tehdä, kun hän huomasi, että aloin jurottaa. ”Älä huolestu, en ajatellut kupsahtaa vielä pitkään aikaan”, hän sanoi ja halasi minua sitten lujasti. ”Tervetuloa kotiin. Mennään sisään ja pannaan teevesi kiehumaan. Meillä on paljon puhuttavaa.”

Vedin syvään henkeä, katsoin taivaalle ja annoin auringon lämmit-tää poskiani. Olin pitänyt kotini myynnin tuottaman tuskan ja Arthu-rin kuolemaan liittyvät sekavat tunteet poissa ajatuksistani koko mat-kan ajan. Carole avasi oven, ja kun kävelin hänen perässään sisälle, tulin ajatelleeksi, että tätini oli aina pyrkinyt suojelemaan minua ylen-määräisiltä huolilta: lohdullinen hymy ja sydämellinen halaus olivat hänen keinonsa hälventää mieltäni painavia murheita. Olin aikoinaan menettänyt tulipalossa vanhempani, ja Carole oli menettänyt isovel-jensä. Kun olin lapsena kavahtanut valveille keskellä yötä ja huutanut äitiä luokseni, Carole oli aina tullut lohduttamaan. Olimme turvau-tuneet toisiimme jo silloin, ja siksi minusta tuntui niin hyvältä, että

pystyisin nyt olemaan Carolen tukena ja auttamaan häntä Arthurin menetyksen tuoman järkytyksen keskellä.

Astuin Carolen perässä talon suureen tupakeittiöön. Aurinko pais- toi sisään vanhoista koristekuvioiduista ikkunoista ja valaisi jykevän tammipuisen ruokapöydän yllä tanssahtelevia pölyhaituvia. Agan jat- kuvalämmitteinen kaasuliesi puski huoneeseen lämpöä, vaikka kevät oli jo pitkällä. Sivelin puisen työtason pintaa ja panin teepannun tulelle. Kaikki oli niin tuttua, että tuntui kuin en olisi koskaan muut- tanutkaan pois kotoa.

Odotellessani veden kiehumista katselin ikkunasta puutarhaan, jossa näkyi keltanarsisseja, unikoita ja kukassa olevia omenapuita. Sen takana avautuivat upeat kävelymaat, ja kulkija saattoi luottaa sii- hen, että vastaan tuli aina sopivin väliajoin mukava maalaispubi, johon pysähtyä viinilasilliselle. Muistin jälleen, kuinka viehättävää Suffol- kissa olikaan silloin, kun sää sattui olemaan aurinkoinen.

Otin sokeriastian takaa keksipurnukan ja vein sen pöytään. ”Puu- tarhasi on aivan ihastuttava.”

”Tämä on koko vuoden parasta aikaa. Arthurin oli tarkoitus tulla huomenna leikkaamaan nurmikko, ja sen jälkeen meidän piti mennä Teepannuun aamiaiselle.” Carole rypisti otsaansa ja yskäisi taltuttaak- seen muiston herättämän tunnekuohon. Taputin häntä olalle ja tote- sin samalla, että hän oli hoikempi kuin muistinkaan.

Carole hipaisi minua kädestä osoittaakseen, että arvosti elettäni. ”Nyt kun olet täällä, meidän täytyy puhua Arthurista.” Näytin var- maankin vastahakoiselta, koska hän lisäsi nopeasti: ”Haluan totta kai kuulla, miten Jadella sujuu Kaliforniassa, mutta aivan ensimmäiseksi meidän on keskusteltava Arthurista. Minulla on aiheesta sanottavaa, enkä aio antaa periksi, ennen kuin suostut kuuntelemaan. En, vaikka sinua suututtaisikin.”

Huokaisin syvään ja nyökkäsin. Kävimme istumaan.

”Kiitos, Freya hyvä. Asia on nimittäin niin, että kun tänä aamuna kurkistin sisään Arthurin antiikkiliikkeen ikkunasta, panin merkille, että pöydällä olevat maljakot olivat tykkänään väärät. Aivoni rupesivat

heti raksuttamaan, mutta en halunnut sanoa mitään vielä silloin, kun soitin sinulle.” Carole vaikeni ja madalsi sitten ääntään. ”Koko jutussa on jotakin mätää. Tunnen sen luissani, niin kuin äidilläni oli tapana sanoa.”

Harley tassutteli paikalle ja laski päänsä syliini. Se halusi tietysti keksin. Silitin sen päälakea ja käännyn taas katsomaan Carolea. ”Oletko nyt ihan varma?” Tiesin, että Carolella oli erittäin vilkas mielikuvitus. Se oli perua hänen näyttelijänuraltaan, jolloin hän oli viettänyt paljon aikaa erittäin luovien ja omalaatuisten ihmisten seurassa.

”Kyllä vain, ja siksi sinun pitäisi ryhtyä vähän penkomaan asioita.”

Olin aikeissa esittää vastalauseen, mutta Carole heristi minulle sormiaan aivan kuin olisin ollut pikkulapsi. ”Älä rupea väntämään vastaan. Olen nähnyt, millaiset arkistot sinulla on kotona, ja tiedän, että istut yömyöhään tietokoneella ja yrität jäljittää niitä vanhoja tavaroita makuuhuoneesi suojista.”

Koetin pitää ääneni rauhallisena. ”Mainitsemasi ’vanhat tavarat’ ovat varastettuja muinaisesineitä, joita säilytetään yksityisissä mustan pörssin kokoelmissa, vaikka ne kuuluisivat lähtömaidensa museoihin.”

”Tiedänhän minä sen”, Carole sanoi ja kävi hakemassa maidon jääkaapista. ”Jos hieman hyödynnät nuuskimistaitojasi, saamme kyllä yhdessä selville, mitä Arthurille tapahtui.” Loppukaneetiksi hän nyökäytti hivenen päätään, niin kuin aina, kun oli tyytyväinen ulosantiinsa.

Minun oli saatava tietää lisää. ”Mistä tässä sinun mielestäsi sitten on kyse?”

”Reilua viikkoa ennen kuolemaansa Arthur soitti minulle autotaan. Hän oli ollut käymässä jonkun lordin luona – nimeä en tähän hätään muista – ja ilmoitti olevansa ’terve kuin pukki, eikä onnettomuusiakaan ole näköpiirissä’. Näin jälkikäteen ajatellen hänen sanansa tuntuvat varsin oudoilta.” Carole oli hetken vaiti. ”Arthur soitti minulle uudestaan nyt lauantaina, ja silloin muistelimme enimmäkseen menneitä. Kävimme läpi yhdessä tekemiämme matkoja mutta puhuimme myös sinusta ja vaikeuksista, joihin olit joutunut talosi kanssa. Arthur